

Begrijpend lezen

Oefenboek (3)

Verschillende tekstsoorten met opgaven
voor groep 5

Junior Einstein

© 2017 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 01

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-52-4

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Uitleg van de hoofddoelen 6

Woordenlijst 7

Woordhulp 8

Te mooi om waar te zijn | Het meisje dat een gans werd 9

Vroeger en nu | De nieuwe meester 13

Krantenberichten | De Junior Einstein-krant 17

Anders dan normaal | De invaljuf 21

Reclamefolder | Kadoki 25

Praten zonder woorden | Dierentaal 29

Post uit Frankrijk | Een brief voor Bo 33

Antwoorden 38

Inleiding

Met dit Begrijpend lezen Oefenboek groep 5 (deel 3 van een serie) kunnen kinderen op een goede en verantwoorde manier hun vaardigheden voor begrijpend lezen verder ontwikkelen.

Begrijpen wat je leest, is de essentie van lezen en leren. Het is een van de belangrijkste vaardigheden die kinderen moeten ontwikkelen op school. Begrijpend lezen is een cognitief proces, waarbij de lezer steeds schakelt tussen de informatie uit de tekst en zijn eigen kennis over dat onderwerp. Terwijl de lezer de tekst leest, maakt hij een mentale voorstelling van de tekst, waarin de informatie en de eigen kennis geïntegreerd zijn.

Om een tekst goed te begrijpen, is het belangrijk dat de lezer het technisch lezen onder de knie heeft, beschikt over een goede woordenschat en enige kennis van de wereld heeft. Het is niet zo dat deze vaardigheden automatisch leiden tot een goede beheersing van begrijpend lezen. Het oefenen van begrijpend lezen is dus zeer belangrijk. Door veel te oefenen ontstaat er een actieve leeshouding en worden de taalvaardigheid en algemene ontwikkeling uitgebreid. Hierdoor kunnen kinderen steeds langere en moeilijkere teksten op een hoger niveau verwerken. Het is belangrijk dat er ruimte is voor verschillende soorten teksten met een variatie in moeilijkheidsgraad. Het oefenen op het eigen niveau zorgt voor succeservaringen, wat leidt tot meer leesplezier. Het is dus van groot belang om te blijven oefenen met begrijpend lezen.

Werken vanuit doelen

Bij begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. Om richting te geven aan deze verwerking wordt er gewerkt vanuit doelen. Met behulp van de leesstrategieën kunnen deze doelen beheerst worden.

Bij de teksten in dit Oefenboek wordt uitgegaan van gemiddeld twee hoofddoelen per tekst. Deze doelen sluiten aan bij het type tekst. De vragen die na het lezen van een tekst gesteld worden, hebben betrekking op deze doelen.

Leesstrategieën

Je mag er niet zomaar van uitgaan dat kinderen een tekst kunnen lezen, deze begrijpen en daar achteraf wat vragen over kunnen beantwoorden. Het is belangrijk dat het begrijpend lezen al voor het daadwerkelijke lezen begint. Ook tijdens het lezen zijn kinderen met allerlei processen bezig om een tekst beter te begrijpen. Doordat er allerlei gedachten worden gevormd over wat ze lezen, geven ze betekenis

aan een tekst. Het beantwoorden van de vragen na het lezen is dus maar een deel van het totale begrijpend lezen.

Om een tekst beter te begrijpen, kun je gebruikmaken van verschillende leesstrategieën. Zo'n leesstrategie is een hulpmiddel en geen leesdoel. Om het leerbaar en hanteerbaar te houden, is het belangrijk dat er zo min mogelijk leesstrategieën worden aangeboden. Hierdoor kunnen de strategieën ook makkelijker toegepast worden bij bijvoorbeeld zaakvakteksten. We hanteren daarom vier belangrijke leesstrategieën:

1. Voorkennis activeren

Hierbij legt de lezer verbanden tussen zijn eigen kennis en de nieuwe informatie. *Doet iets in deze tekst mij denken aan iets uit mijn eigen leven of iets wat ik al ken?*

2. Voorspellen

Voordat de lezer de tekst gaat lezen, voorspelt hij wat de inhoud zou kunnen zijn. Dit helpt de lezer om de tekst beter te begrijpen. Bij het voorspellen van de inhoud kijkt de lezer vooraf naar de afbeeldingen, de titel en de tussenkopjes, maar hij kan ook zijn eigen voorkennis inzetten.

3. Visualiseren

De lezer probeert de inhoud van de tekst te visualiseren. Hij maakt er als het ware een foto of een filmpje van in zijn hoofd. Hierdoor krijgt de tekst meer betekenis en kan de lezer zich beter inleven.

4. Vragen bedenken

De lezer bedenkt zowel voor, tijdens als na het lezen vragen met betrekking tot de tekst. Hierdoor blijft de lezer gemotiveerd. *Wat leer ik van deze tekst? Wat heb ik hieraan? Is er een stukje in de tekst waar ik een vraag bij heb? Wat vind ik verwarrend?*

Deze leesstrategieën zijn algemeen inzetbaar bij allerlei soorten teksten en kunnen zowel voor, tijdens als na het lezen gebruikt worden. Daarnaast worden deze strategieën door goede lezers voortdurend en in samenhang gebruikt.

Verschillende tekstsoorten

Tijdens het leesproces wordt er betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken, om nieuwe informatie te verkrijgen, om studieteksten te onthouden of om informatie op te zoeken.

In het dagelijks leven komen we voortdurend in aanraking met verschillende soorten teksten. Dit Oefenboek speelt hierop in door ook verschillende tekstsoorten aan te bieden. Deze kunnen *informatief* (de schrijver geeft feitelijke

informatie), *betogend* (de schrijver geeft naast feitelijke informatie ook zijn eigen mening of opvatting), *instructief* (de schrijver legt uit hoe je een bepaalde handeling moet verrichten), *fictief* (de schrijver wil de lezer plezier laten beleven met een verzonnen verhaal) of *poëtisch* zijn.

Opbouw oefeningen

De opgaven in dit Oefenboek zijn telkens op dezelfde wijze opgebouwd. Eerst wordt de voorkennis geactiveerd. Dit helpt kinderen bij het verwerken van de informatie in een tekst. Hierbij wordt allereerst de tekst kort ingeleid en de doelen staan vermeld. Dan volgt er een woordenschatopdracht, om tot een beter begrip van de tekst te komen. Na het activeren van de voorkennis volgt de tekst, die nauwkeurig doorgelezen moet worden. De lezer krijgt als tip een leesvraag mee. Tot slot zijn er vragen over de tekst.

De lezer zet tijdens het lezen drie stappen om een tekst te verwerken:

1. Voor het lezen

Het activeren van de voorkennis door:

- het voorspellen van de inhoud van een tekst,
- de betekenis van woorden te achterhalen,
- de leesvraag te lezen.

2. Tijdens het lezen

De informatie verwerken door:

- de betekenis van woorden te achterhalen,
- de tekst te lezen en te zoeken naar aanwijzingen om de leesvraag te kunnen beantwoorden.

3. Na het lezen

De informatie verwerken door:

- de voorspelling te controleren,
- de tekst samen te vatten,
- de vragen te beantwoorden,
- de leesvraag te beantwoorden.

Voorspellen

Iedere oefening start met de vragen 'Wat zie je al?' en 'Wat weet je al?', waardoor kinderen ertoe worden aangespoord hun voorkennis te activeren en te voorspellen waar de tekst over gaat. Door gebruik te maken van de titel, de tussenkopjes, de afbeeldingen en bijvoorbeeld opvallende woorden, kunnen kinderen nagaan wat ze al over het onderwerp weten, voordat ze de tekst gaan lezen.

Woordenschat

Bij iedere oefening wordt aandacht besteed aan moeilijke woorden uit de tekst. Een goede woordenschat is essentieel om een tekst te kunnen begrijpen. Door vooraf al aandacht te besteden aan de moeilijke woorden in de tekst, worden kinderen geholpen de tekst beter te begrijpen.

De leesvraag

De leesvraag is een centrale vraag die aansluit bij de tekst. Dit kan een open vraag zijn om de lezer aan het denken te zetten, maar ook een gesloten vraag. Om deze vraag te beantwoorden zal de lezer zich steeds dingen moeten afvragen tijdens het lezen. De leesvraag dwingt de lezer als het ware om de tekst nauwkeurig te lezen.

De tekst

Na het activeren van de voorkennis volgt de tekst waar het in de oefening om draait. Dit zijn verschillende soorten teksten: informatief, betogend, instructief, fictie of poëzie. Binnen de tekst wordt de lezer herinnerd aan de leesvraag, waardoor hij alert blijft tijdens het lezen. Mocht de lezer nog moeilijke woorden tegenkomen die niet vooraf zijn behandeld, dan kan hij de woordhulp op bladzijde 8 gebruiken. Hierin staat stap voor stap uitgelegd hoe je achter de betekenis van een woord kunt komen. Wanneer de betekenis van de moeilijke woorden is achterhaald, is het verstandig om de tekst nogmaals te lezen. Dan wordt de tekst beter begrepen.

De vragen

Na het lezen volgen de vragen over de tekst. Deze sluiten zoveel mogelijk aan bij de gestelde doelen. Iedere oefening sluit af met de beantwoording van de leesvraag.

Méér oefenen

Dit boek is het derde deel van een set van drie. Alle boeken vormen samen een gedegen oefening in het begrijpend lezen.

Wil je kind méér oefenen dan wat deze serie aanbiedt? Junior Einstein heeft ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

Hoofdedachte

Zoek voor de **hoofdedachte** van de tekst de belangrijkste zin. In deze zin staat de belangrijkste informatie van die alinea. Deze belangrijkste zin is meestal de eerste, de tweede of de laatste zin van een alinea. In de andere zinnen van een alinea staat meestal extra uitleg of staan voorbeelden.

.....

Hoofdpersonen

De belangrijkste persoon of personen in een tekst, noem je de **hoofdpersoon** of **hoofdpersonen**. Ze zijn belangrijk in de tekst en je komt veel over hen te weten.

.....

Details

Om een tekst te begrijpen heb je vaak alleen de belangrijkste woorden of zinnen nodig. Om meer te weten te komen over de hoofdpersoon of belangrijke kenmerken, heb je meer **details** nodig. Deze details geven je belangrijke informatie. Hiervoor moet je de tekst of een alinea heel precies lezen. In de plaatjes kunnen ook belangrijke details staan.

.....

Navertellen van de tekst

Om een tekst na te kunnen vertellen moet je de tekst goed lezen. Wat zijn de belangrijkste dingen uit de tekst? Dit noem je de **hoofdzaken**. De dingen die minder belangrijk zijn, noem je de **bijzaken**.

.....

Niet letterlijk in de tekst

Soms kun je het antwoord op een vraag niet in de tekst lezen. Toch kun je het antwoord vaak wel vinden. Vraag jezelf dan af: wat weet ik er al van?

Soms wil de schrijver je iets leren. Dit noem je een wijze les of een boodschap. Deze boodschap staat meestal niet letterlijk in de tekst. Toch kun je de boodschap van de schrijver er wel uithalen.

Oorzaak en gevolg

Er gebeurt iets, dat noem je de **oorzaak**. Wat er daarna gebeurt, noem je het **gevolg**.

Let goed op signaalwoorden: *waardoor, daardoor, hierdoor, doordat, zodat, omdat, vanwege, ...*

Die geven aan dat er een oorzaak met gevolg is. Deze signaalwoorden hoeven er niet altijd bij te staan.

Luuk heeft buikpijn. Hij heeft veel te veel snoepjes gegeten.

Oorzaak	Luuk heeft te veel snoepjes gegeten.
Gevolg	Hij heeft buikpijn.

.....

Overeenkomsten en verschillen

Als je informatie met elkaar vergelijkt, kun je overeenkomsten en verschillen tegenkomen. Een **overeenkomst** geeft aan dat iets hetzelfde is. Een **verschil** geeft aan dat iets anders is.

Overeenkomst	Daan en Lotte hebben allebei blauwe ogen.
Verschil	Daan is een jongen. Lotte is een meisje.

.....

Feit en mening

Iets waarvan je zeker weet dat het waar is, noem je een **feit**. Een **mening** is wat iemand ergens van vindt. Meningeën kunnen per persoon verschillen.

Sara: 'Ik heb een hond als huisdier. Ik vind het de liefste hond van de hele wereld!'

Feit	Ik heb een hond als huisdier.
Mening	Ik vind het de liefste hond van de hele wereld!

Probleem en oplossing

In een tekst kun je een **probleem** en een **oplossing** tegenkomen. Er kunnen ook meerdere oplossingen bij een probleem worden gegeven. Soms gebruikt de schrijver signaalwoorden: *waarom, daarom, omdat ...*

Ik ben mijn eten vergeten. Daarom deelt Anne haar boterhammen met mij.

Probleem Ik ben mijn eten vergeten.

Oplossing Anne deelt haar boterhammen met mij.

Betekenis

Soms staan er in een tekst **moeilijke woorden** waarvan je de betekenis (nog) niet kent. Je kunt dan de woordhulp (op bladzijde 8) gebruiken. Zo kom je achter de betekenis van deze woorden.

Uitdrukkingen en **gezegdes** hebben een figuurlijke betekenis. De zin betekent wat anders dan wat er staat geschreven.

Uitdrukking Het water loopt hem in de mond bij het zien van de pannenkoeken.

Betekenis Hij heeft heel veel trek in pannenkoeken.

Woordenlijst

Inleiding

De inleiding is het begin van een tekst. Hierin staat in het kort waar de tekst over gaat.

Alinea

Een alinea is een deel van een tekst. Je kunt een alinea vaak herkennen aan de witte regel ervoor en erna.

Artikel

Een artikel is een tekst in een krant of tijdschrift.

Krant

Bovenaan een krantenpagina staat de naam van de krant en de datum. Op de pagina staan artikelen. Die hebben allemaal een eigen titel en vaak ook een foto of plaatje. Elk artikel begint met de plaatsnaam of het land waar het geschreven is. In een krant worden feiten verteld.

Brief (en e-mail)

Een brief begint met een aanhef:
Beste Anna, Lieve Peter ...

Een brief heeft een duidelijke afsluiting:
Tot ziens!, Groetjes Lieke ...

Bovenaan staat de datum waarop de brief is geschreven. Ook staat daar de plaats bij. Bij een e-mail is dat anders. Daar staat geen plaats bij,

maar wel de datum en de tijd. Ook kun je het e-mailadres aflezen van diegene die jou de e-mail heeft gestuurd.

Reclame

Reclame moet ervoor zorgen dat meer mensen een product gaan kopen. Je kunt reclame herkennen aan opvallende titels en duidelijke foto's of plaatjes. Vaak is een product in reclames goedkoper dan normaal. Dit staat dan ook duidelijk aangegeven.

Sprookje

Een sprookje begint vaak met de zin *'Er was eens ...'* en sluit af met *'En ze leefden nog lang en gelukkig.'* Er zit meestal een boodschap verborgen in een sprookje. In het verhaal komen tegenstelling voor: arm - rijk, mooi - lelijk, goed - slecht.

Ik-persoon

Soms vertelt de hoofdpersoon het verhaal zelf, in de ik-vorm. Dan is de hoofdpersoon een ik-persoon. Vaak weet je de naam van deze ik-persoon niet, omdat hij over zichzelf spreekt als 'ik'.

Soms begrijp je een woord nog niet, maar wil je wel graag weten wat het woord betekent. Je kunt op verschillende manieren achter de betekenis van het woord komen.

Bekijk het woord

Kijk naar het (moeilijke) woord. Soms ken je al een stukje van het woord. Dit kan je helpen bij het vinden van de betekenis van het hele woord.

Bijvoorbeeld het woord: *vrachtschip*
Ken jij al een stukje van dit woord?

Vracht betekent: *Spullen die vervoerd moeten worden.*

Schip betekent: *Een grote boot.*

Vrachtschip betekent dus: *Een grote boot waarmee je spullen vervoert.*

Bekijk de plaatjes

Kijk naar de plaatjes die bij de tekst staan. Heeft het woord misschien iets met de plaatjes te maken?

Soms staat er een stukje tekst onder een plaatje. Lees dit altijd. Het kan namelijk zijn dat het moeilijke woord ook in deze zin staat. Daardoor kun je achter de betekenis van dit woord komen.

Bijvoorbeeld het woord: *astronaut*

De astronaut zweeft door de ruimte.

Lees terug of vooruit

Lees de zin vóór de zin met het moeilijke woord. Of lees de zin na de zin met het moeilijke woord. Want ...

- daar wordt soms uitgelegd wat het woord betekent,
- daar staat soms een woord dat ongeveer hetzelfde betekent,
- daar staat soms het tegenovergestelde woord.

Voorbeeld: *Mijn vader is **animator**. Hij bedenkt en tekent leuke figuurtjes. Daar wordt een filmpje van gemaakt.*

Opzoeken

Ben je nog niet achter de betekenis van het moeilijke woord gekomen? Ga dan op zoek naar ...

- de betekenis van het woord in een woordenboek of op het internet,
- iemand die je het zou kunnen vragen (bijvoorbeeld aan je broer of zus, je vader of moeder, je juf of meester of een klasgenoot).

Controleer

Heb je de betekenis gevonden? Lees dan de zin met het moeilijke woord opnieuw en controleer of je de zin nu beter begrijpt.

Wat ga je lezen?

Je gaat een sprookje lezen over een meisje dat verandert in een gans. De schrijver wil de lezer iets leren. Dat noem je een wijze les of een boodschap.

In deze oefening leer je:

- zoeken naar een probleem en een oplossing,
- zoeken naar oorzaak en gevolg,
- de boodschap van de schrijver herkennen.

Leesvraag

Welke wijze les wil de schrijver je met dit sprookje leren?

Wat zie je al?

Bekijk het plaatje op de volgende bladzijde. Welke zin past bij dit plaatje?

- Het meisje vindt haar zusje erg mooi.
- Het meisje vindt zichzelf erg mooi.
- Het meisje is verliefd op een gans.

Wat weet je al?

Lees de titel bovenaan deze bladzijde. Wat betekent dit?

- Als iets té mooi is, dan klopt er waarschijnlijk iets niet.
- Als je mooi bent, dan vertel je vaak dingen die niet waar zijn.

Ken je deze woorden al?

Deze moeilijke woorden kom je tegen in de tekst: *schoonheid* – *compliment* – *ijdel* – *wallen* – *vastbesloten* – *hulpeloos*

Weet jij wat deze woorden betekenen? Zet ze in de juiste zin. Je mag een woordenboek gebruiken.

Als je jezelf heel mooi vindt, dan ben je _____.

Een mooi meisje of een mooie vrouw noem je een _____.

Als je zeker weet dat je iets gaat doen, dan ben je _____.

Iemand zegt tegen jou dat je er mooi uitziet. Dan krijg je een _____.

Als je geen hulp van anderen kunt krijgen, ben je _____.

Als de huid onder je ogen dik en soms ook donker is, dan heb je _____.

Het meisje dat een gans werd

Lang geleden leefde er een meisje dat Lena heette. Ze was zo mooi als een prinses. Ze had lange, goudkleurige haren en ijsblauwe ogen.

De mensen in het dorp zagen haar schoonheid ook. Ze zeiden altijd: 'Lena, wat ben je toch een mooi meisje.'

- 5 Door al die complimenten werd Lena erg ijdel. Er ging geen uur voorbij dat ze niet in haar spiegel keek.

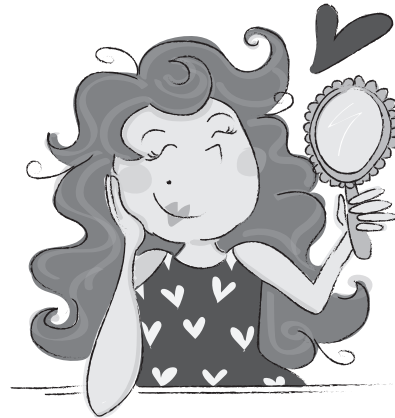
Lena woonde samen met haar ouders in een klein dorp. Haar vader was timmerman en haar moeder was schoonmaakster. Ze werkten

- 10 heel hard, maar verdienden erg weinig geld.

Soms vroegen ze of Lena wilde helpen.

'Van werken word ik minder mooi', zei ze dan.

'Dan krijg ik wallen onder mijn ogen door de vermoeidheid.'

- 15 Op een dag moest de moeder van Lena een heel groot huis schoonmaken. Toen haar emmer met sop leeg raakte, ging ze snel naar huis. Ze vroeg aan Lena om de emmer te vullen met water uit het meer. 'Nee moeder, ik haal geen water. Straks val ik nog in het meer', antwoordde Lena. 'Dat zal niet gebeuren', zei haar moeder. 'Je kunt je vasthouden aan een struik.'
- 20 'Nee, dat wil ik niet. De takken van de struik kunnen breken.'
- Lena was vastbesloten. Ze zou geen water halen.

De volgende dag moest de vader van Lena een kast timmeren. Tijdens het werk raakten zijn spijkers op. Hij ging naar huis en vroeg aan Lena of ze spijkers wilde kopen bij de winkel.

- 25 'Nee vader, ik koop geen spijkers. Straks prik ik in mijn vinger', antwoordde Lena. Haar vader was teleurgesteld, maar hij probeerde haar niet over te halen. Hij wist dat Lena nooit hielp en nooit klusjes deed.

- Lena zat altijd binnen en bekeek zichzelf vaak in haar spiegel. Ze lakte haar nagels en kamde haar haren. Elke dag deed ze haar mooiste kleren aan. Ze verveelde zich
- 30 nooit, want ze was veel te druk bezig met zichzelf.

Op een dag hadden haar ouders er schoon genoeg van. Ze zouden Lena eens een lesje leren ...

Het was zondagmorgen en Lena stapte uit bed. De geur van verse koekjes kwam haar tegemoet. Lena liep naar de keuken. Op het aanrecht stond een schaal

35 met heerlijke koekjes.

‘Mag ik zo’n koekje, moeder?’ vroeg Lena.

Haar moeder glimlachte in zichzelf. Dit was het perfecte moment. ‘De koek is nog erg warm. Je zult je handen branden.’

‘Dan doe ik handschoenen aan’, zei Lena.

40 ‘In de handschoenen zitten gaten. Je zult je alsnog branden.’

‘Dan pak ik een handdoek.’

‘De handdoeken zijn nog nat. Ik heb ze net gewassen.’

Lena keek boos naar haar moeder.

Haar vader kwam nu ook de keuken binnen. Hij pakte een koekje en at het op.

45 ‘Mmmm, wat zijn die koekjes heerlijk!’ zei hij.

Toen Lena dat zag, werd ze woedend en rende naar het meer.

? Tip: denk je aan de leesvraag?

Bij het meer keek ze in het water. Lena zag haar spiegelbeeld en werd getroost door haar eigen schoonheid. Toen ze opkeek, zag ze haar ouders aan de andere kant van het meer. Ze hadden allebei een koekje in hun hand en namen een

50 hap. Lena rekte haar hals om haar ouders beter te kunnen zien. Er gebeurde iets vreemds ...

De nek van Lena werd langer en langer. Ze schrok enorm en sloeg met haar armen wild door de lucht. Plotseling veranderden haar armen in vleugels.

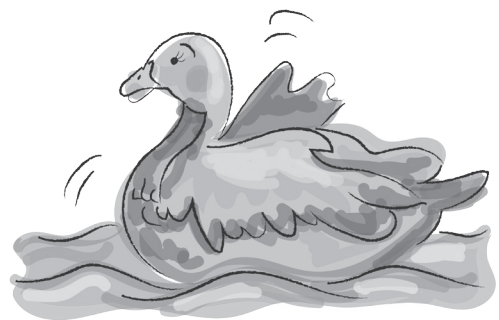
‘HELP!’ krijste Lena.

55 Ze raakte in paniek en viel in het meer.

Toen ze weer boven water kwam, was ze veranderd in ... een lelijke gans!

Hulpeloos zwom ze heen en weer. Ze wilde iedereen laten weten dat ze eigenlijk de

60 mooie Lena was. Maar ze kon niet meer praten. Dit keer konden haar ouders haar ook niet helpen. Lena begreep dat dit haar straf was. Ze had spijt dat ze altijd zo met zichzelf bezig was geweest.

1 Lees de eerste alinea nog eens.

Maak de volgende zin af:

Lena was erg ijdel, doordat _____

_____.

2 In regel 5 en 6 lees je: Er ging geen uur voorbij dat ze niet in haar spiegel keek.

Waarom keek Lena zo vaak in haar spiegel?

- Omdat Lena elk uur in de spiegel moest kijken.
- Omdat Lena heel erg ijdel was.
- Omdat Lena net zo mooi wilde zijn als een prinses.

3 In regel 13 en 14 lees je: 'Dan krijg ik wallen onder mijn ogen door de vermoeidheid.'

Wat was volgens Lena de oorzaak van die vermoeidheid?

_____

4 Lees de derde alinea nog eens. Lena wilde geen water halen bij het meer. Waarom niet?

- Ze kon niet zwemmen.
- Ze was bang om in het meer te vallen.
- Ze moest een groot huis schoonmaken.

Welke oplossing bedacht de moeder van Lena?

_____

_____

Toch wilde Lena nog steeds geen water halen. Welk probleem bedacht Lena daarna?

_____

_____

5 Lees de vierde alinea nog eens.

Waarom haalde de vader Lena niet over om te kijken?

_____

_____

6 Lees de zesde alinea nog eens.

Hoe leerden de ouders van Lena haar een lesje?

- Lena mocht geen koekjes meer eten.
- Ze lieten Lena haar handen branden.
- Ze bedachten allemaal problemen, zoals Lena dat eerder zelf deed.
- Ze aten alle koekjes op, voordat Lena dit kon doen.

7 In regel 44 lees je: Hij pakte een koekje en at het op.

Wat was hier het gevolg van?

_____

_____

8 Lena veranderde in een lelijke gans. Wat was daar het gevolg van?

- Ze werd woedend en rende naar het meer.
- Niemand wist dat de lelijke gans Lena was.
- Dit was haar straf, want ze was te ijdel.

9 Vertel het verhaal na. Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde.

1. De armen van Lena veranderden in vleugels.
2. Lena kreeg veel complimenten.
3. Lena rende woedend naar het meer.
4. Lena wilde geen water halen.
5. Lena wilde geen spijkers halen.
6. De ouders van Lena leerden haar een lesje.
7. Lena was veranderd in een lelijke gans.

10 De leesvraag

Welke wijze les wil de schrijver je met dit sprookje leren?

- Als je té mooi bent, dan hoef je niet te werken.
- Andere mensen vinden het heel fijn als je alleen maar bezig bent met jezelf.
- Andere mensen vinden het niet leuk als je alleen maar bezig bent met jezelf.
- Als je hard werkt, krijg je wallen onder je ogen.

Te mooi om waar te zijn | Het meisje dat een gans werd

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

Het meisje vindt zichzelf erg mooi.

Wat weet je al?

Als iets té mooi is, dan klopt er waarschijnlijk iets niet.

Ken je deze woorden al?

Als je jezelf heel mooi vindt, dan ben je **ijdel**.

Een mooi meisje of een mooie vrouw noem je een **schoonheid**.

Als je zeker weet dat je iets gaat doen, dan ben je **vastbesloten**.

Iemand zegt tegen jou dat je er mooi uitziet. Dan krijg je een **compliment**.

Als je geen hulp van anderen kunt krijgen, ben je **hulpeloos**.

Als de huid onder je ogen dik en soms ook donker is, dan heb je **wallen**.

Vragen na het lezen

1. ze veel complimenten kreeg.
2. Omdat Lena heel erg ijdel was.
Lena kon zich vasthouden aan een struik.
De takken van de struik konden breken.
5. Hij wist dat Lena toch nooit hielp of klusjes deed.
6. Ze bedachten allemaal problemen, zoals Lena dat eerder zelf deed.

7. Lena werd woedend en rende naar het meer.

8. Niemand wist dat de lelijke gans Lena was.

9. (2) (4) (5) (6) (3) (1) (7)

10. De leesvraag

Andere mensen vinden het niet leuk als je alleen maar bezig bent met jezelf.

Vroeger en nu | De nieuwe meester

Vragen voor het lezen

Wat zie je al?

Vroeger, omdat de schoolspullen er ouderwets en onbekend uitzien.

Wat weet je al?

Antwoorden kunnen zijn:

- Een leerkracht was strenger.
- Er stond geen computer in de klas.
- Er hing geen digitaal schoolbord in de klas.

Ken je deze woorden al?

Iets wat je het allerleukst vindt, noem je **favoriet**.

Vroeger werd een houten plankje met plaatjes en woorden gebruikt bij het leren lezen. Dat noem je een **leesplankje**.

Je doet iets wat niet mag, maar wat niet heel erg is. Dan ben je **ondeugend**.

Kachels werden vroeger gestookt met kolen. De kolen werden bewaard in het **kolenhok**.

Een bank die vastzit aan een tafel en in een schoollokaal staat, is een **schoolbank**.

Vragen na het lezen

1. Anna (Zij vertelt als het ware het verhaal. Je leest wat zij denkt.)